

‘ELKE TITEL EEN NIEUW GESCHREVEN SCHREDE’
DE ROL VAN TITELS IN DE COMPOSITIE EN PERCEPTIE
VAN HET OEUVRE VAN IVO MICHIELS

Ruth VAN HECKE*

Abstract – The Flemish writer Ivo Michiels (1923-2012) is not only regarded as one of most important experimental authors, but also as an example par excellence of an oeuvre writer. This article explores how Michiels’ literary works are intentionally structured to be an oeuvre, emphasizing the importance of titles as pivotal elements that shape this perception. Through an analysis of recurring syntactic patterns and semantic fields, I demonstrate how these titles create a coherent framework that transcends individual works. Key themes and motives, such as the obsession with the endless new beginning and the impact of war, recur across titles, reinforcing a sense of unity and continuity. The cyclical nature of Michiels’ titles, in which each new title emerges from the previous one, not only continuously marks a new beginning but also enriches the overarching poetic narrative. This article aims to contribute to the existing scholarship on Michiels by highlighting the role of titles in constructing an oeuvre and enhancing the thematic and stylistic coherence of his body of work.

Ivo Michiels maakte er tijdens zijn schrijversleven geen geheim van dat hij op een doordachte en consequente wijze aan een oeuvre werkte. Zo beschrijft hij in 1966 zijn op dat moment grotendeels ongeschreven werken als ‘de delen van het ene en ondeelbare boek waaraan je doelbewust je hele leven, de voorbije en nog komende jaren, ondergeschikt hebt gemaakt’ (Michiels 1966, 109). Elke fase van het proces, zo gaat hij verder, kent hij reeds vooruit. Ook in de literaire kritiek en het onderzoek wordt breed erkend dat Michiels een oeuverschrijver is, die zijn leven lang sleutelde aan een sterk uitgedacht systeem waarbij niets op een willekeurige plaats staat (Wesselo 1980, 14; H. Bousset 1982; Offermans 1987; Kruithof 1987).

Een literair oeuvre zoals dat van Michiels kan gezien worden als een geheel dat uit verschillende zelfstandige delen bestaat. Deze afzonderlijke werken hebben elk hun eigen logica en samenhang, maar vormen samen een ‘meervoudige eenheid’ (Bernaerts 2022, 132). Enerzijds kunnen de individuele literaire werken in verband gebracht worden met en geïnterpreteerd

* De auteur is verbonden aan het onderzoeksgroep Nederlandse Literatuur van de KU Leuven en is bereikbaar via ruth.vanhecke@kuleuven.be. Dit artikel is geschreven op basis van onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van haar master aan de UGent, onder begeleiding van Lars Bernaerts.